

RADOMIR MIĆUNOVIĆ

11.2.2012.

GOST PISAC, DIOGEN pro kultura magazin

**P(R)OGOVOR
STALOŽNIK I TIRAŽNIK**

Evo buduće knjige koju knjigoljubac, da bi se staložio, usaglasio svoja raspoloženja i podmirio svoju radoznalost, treba da nabavi i čuva na polici. To mi je bila prva asocijacija na rukopis pesama Miloša Jankovića "Taložnik". Pogovarajući, predviđam zavidnu prihvatljivost i odličan bilans njegove najnovije zbirke.

U traganju za smislom disanja i pisanja, što su kod istinskih pesnika neodvojive radnje, a znajući da se na svetu piše jedna knjiga, jednako drevna i aktuelna, u kojoj su pesnici braća i saborci, Janković je spreman za disput. Rado i često se posluži mitom i motom, gnomom i glosom. Navodom nas navede na pravi put, da ne odemo u malodušnost i ne ogreznemo u velikodušnost.

Koristeći tuđa i vlastita iskustva i spoznaje, upesmio je domišljeno i doživljeno, čuto i čuveno, slučeno i zapostavljeno, pročitano i nedotumačeno (ili pretumačeno), dočekivano i neočekivano. Pritom, naš autor ne razdvaja (zapravo, i ne razlikuje, neće da dvoji) život i literaturu, zbilju i san. Tako dolazi do čudne kombinacije, da ne kažemo smeše, konkretizma i romantizma, pri čemu se ne zapostavalja ni stari, dobri realizam.

Zanimljiva je koncepcija i struktura predmetne zbirke. Polazeći od parabole da je stvarnosna poetika, zapravo, potika stvarnosti, podelio je rukopis na segmente. Uzvišena namera i lirski postupak bi da nas sačuvaju od bezdana i besmisla, čega ima sve više u posrnulom čovečanstvu. Zato se uvodni ciklus PRIVREMENA VEČNOST otvara distihom velikog gospodina srpskog pesništva Milana Rakića: Ni u jedan ponor se ne može dugo gledati, / a da se ne oseti vrtoglavica i užas. Zaista, ništa pod

svodom nebeskim nije slučajno. Što izusti aforističar i haidin Dragan J. Ristić, iz Niša: Posledice su nam uvek jasnije od uzroka . Otišao je na počinak Momo Kapor, a ostalo je sijaset foliranata iz naziva njegove knjige. Retki su posvećenici pisane reči, kakav je ovaj, koji skromnim naslovljavanjem "Ponešto o pesmi" istu oslovljava najdostojnijim znamenjem: Njoj se klanjam, / u nju sklanjam. U dosluhu sa nezaobilaznim Brankom Miljkovićem, čijoj (o)poruci, da isto je pevati i umirati, slidi miloševski (a može i mileševski) eho : ... Ako stih toliko vredi, da ni smrt ga ne ozledi. Klima apsurdna ovdašnjeg, opisana je verno u "Proglasu": Ponavljam da je već danas potresno, koliko je naše / sutra neizvesno, jer smo dopustili / da drugi odluče / kako je izgledalo nama naše juče. "Pravo na pobunu" je trajno, jer Pobuna je jedini dokaz / da si / zaista živ. A da li ćemo preživeti, i sa kakvim konzekvencama, sugeriše "Tamni (kosovski) vilajet", gde epsko-filozofski zvuči: Ako je moranje / uslov za trajanje / Nije li pristajanje / razlog za kajanje. Onaj koga snađe muka da propišti, u "Krunskom dokazu" , od Boga traži dozvolu da se sništi. A što se ljubavi tiče, javlja se "Hronični umor" da nam zagoneta (odgoneta), je li to pesnikova (i naša) veza sa ženom ili Evropom, koja nije slučajno ženskog roda. Citiramo: Ovo je mogla da bude ljubavna pesma. Ali - nije. Možda i jeste, ali jednostrano ljubavna, sa ovakvim ishodom (ne)diplomatsko-seksualnog preganjanja: Umorili smo se od napora / koji ulažemo / da odgodimo / ono što nam se dogodilo. Janković je pravi majstor otvorenih kazivanja u zatvorenoj formi! Njemu ne smetaju zakonitosti strogih oblika, ni strofičnost. Naprotiv, idu mu, često, na ruku. Ostvaruje ritam, melodioznost, saglasja. Kada je potrebno, skрати stih, prelomi, prenese. Srodio se s takvim obrascima, poigrava se. Unese svakidašnjicu da bi, naprečac, iz prividne običnosti, lansirao precizan i dalekometni verbalni hitac. Većina njegovih objava zasniva se, inače, na komunikaciji sa značajnim imenima domaće i svetske književnosti, posebno Rusima i naročito Ruskinjama. Vaskrsava ih, ako treba, i suočava sa novonastalim okolnostima. Traži savet, razmenjuje mišljenja, proverava lične stavove.

Neretko je tema: svrha i uloga pisanja. Veoma je verziran u periode i aktere literarnih struja i produkcija, što ga podstiče na raspravu, osude i pohvale, zavisno od snage argumenata, nasuprot sve prisutnijim i, na žalost, dobro no važećim argumentima snage.

Na takve nevolje i nepravde, nekada je odgovor - boema, a ne samo poema! Stoga je, pretpostavljam, drugo poglavlje Jankovićeve aktuelne zbirke metaforično naslovljeno - VODKOMICI. Sam spisatelj se umilostivio da nam objasni šta izvednica znači i čemu služi, prilažući sastav, doziranje i način upotrebe. Elem, vodkomicin je lek za dušobol, uzimati ga prema sopstvenom nahođenju, bez konsultacija sa lekarom ili farmaceutom, u količini koju je moguće podneti na nogama. U slučaju pojave neželjenih efekata - duplirati dozu i čekati.

Hotimice je, sasama opravdano i razložno, za moto uzeo našeg Andreja Jelića Mariokova: Bdijem strašno, ko angel svrgnuti,/ zora reži pod astalom krotka./ Niko ne zna sestrinski da ćuti, / ko

najveća ruska reka vodka. Janković na tim stranicama i sa strancima saobraća, polazeći od njihovih stihova, saglašavajući se i razvijajući njihove poruke i vizije, a katkad se blago suprotstavljajući, tek toliko da ne ispadne rob lektire. Pogledajte njegove "goste": Vladimir Vladimirovič Majakovski, Marina Ivanovna Cvetajeva, Boris Leonidovič Pasternak, AnaAndrejevna Gorenko (poznatija kao Ana Ahmetova), Sergej Aleksandrovič Jesenjin, Julija Vladimirovna Drunjina, Osip Emiljevič Mandeljštam, Marija Sergejevna Petrovih, Danil Ivanovič Juvačov - Harms i Veronika Mihajlovna Tušnova . Poznat kao dosledan, vispren i suštastveni naslovničar, svakoj pesmi je ugradio imena pomenutih, pa smo dobili na taj način: VOLOĐINKA, CVETAJEVKA, PASTERNAKUŠA, AHMATOVKA, JESENJINKA, DRUNJINKA, MANDELJŠTAMKA, PETROVIHINKA, HARMISOVAČA i TUŠNOVKA Za manje upućene, dao je dopunska objašnjenja o sastavi i karakteru tog visokog, najvišeg književnog društva. A da bi kohezija bila jača, uzimao je poneki, uglavnom poznat i ključni njihov, pa bi razvijao pesmotvor na sebi svostven, prepoznatljivo-originalni način, gde je "pozajmica", kao pesnička forma, dala visoke rezultate.

Primerice: Na Volođin uvodni stih iz prve strofe Teško je u debelo uvo zabiti nežnu reč, i još dva stiha u preostale dve strofe, slede Miloševe dogranje, sa završnom porukom Zvižduk metka je jedini zvuk / koji tišina nikad ne postaje. Jasna je asocijacija na pogibiju Majakovskog u dvoboju.

Na Milošev vez: Pišeš, a nemaš ni razlog, ni kome, / svojim si pesmama jedini rod, nastavlja se niska od Marine: Oduzmite biser - preostaće suze. Boris beleži: Nije život što i polje preći. A Beograđanin za bivstvo kaže da je ... trud što nečem služi, / tren koji bi sebe da produži. Dok Ahmatova peva: Ne slučajno / za tužnu važim, naš savremenik obrazlaže: Niko nije bez nekog smeha, / makar to bila i lepota smeha.

Među Serjožinim stihovima Iz zvezda i zora ja sam učio školu i Druga se mladost drugoj pesmi divi, situirao je domaći autor svrhu života i moguće promene shvatanja, uz nepresušno divljenje Jesenjinu.

Julija (ne ona, Šekspirova, iz Verone, već sovjetska herojina i poetesa) najavila je suicid iskazom Ljubav smo svoju sahranili, da bi srpski spisatelj na to dopisao: tako što smo joj zabranili / da bude ono što je htela biti - / izvor sa koga ćemo večno piti.

Na Osipov implicit: Sve što će biti, / tek je obećanje MJ replicira: Prolazno kao zemaljska slava.

Danil je, kao predstavnik poezije apsurdna, u stilu svojih ubeđenja i usuda, grmeo: Svi su ljudi jadni. Ja sam rupa, alias Hormsa je Miša "podržao" rimom: Ništa ne donosi utehu, ni pomoć. / Oko vrata omča, pod nogama klupa.

Na Veronikin usklik: Ja ništa ne rizikujem/ osim života svoga, teološki obrazovani sabrat pojašnjava: ovakav - kakav je / dar je od Boga. U poslednjoj rukoveti predmetne zbirke koja se KATRENOLOGIJOM zove, ravno je četrdeset minijatura, što me, ne znam zašto i kako, na isto toliko (biblijskih) mučenika podseća. Kao moto je poslužio katren iz pesme Milovana Danojlića: O noći, melemu od ludila, / Blaga, vansebna, snena i tiha, / Zašto si me u nevreme probudila? /

Zar samo zbog ova četiri stiha? Na tom planu su i Jankovićeви blic tekstovi. Efektno, u četiri poteza, rekli bi šahisti. Treći njegov katren glasi: Koliko vredi vera u čudo?/ Isto koliko i nada u Boga. / To ti se ne čini malo suludo? / Kao i život lišen toga. Može da se odnosi na svakog pojedinca, bez obzira na prostorne i vremenske granice. Zajednička nedoumica i bolni nespokoj svih kojima je do vrlina i savesti stalo. Osmi četvorostih nudi rešenje, kojeg se mnogi ne drže, sem retko

upornih, srčanih i jasnovidih, kao što je lirski subjekt: Nada mi je duža / od strpljenja puža, / a vera sve tvrđa / što je stvarnost grđa. Na 25. mestu je katren koji odslikava položaj i trenutno stanje naše zemlje paćenice i siromašice, sa istorijskim i sudbonosnim pitanjem: kuda i kada se okrenuti i poći? Taman kao u narodnoj priči o tamnom vilajetu, šta god uradimo - kajaćemo se. Figurativno prikazano: Ka Zapadu. / Da nam udele lažnu nadu. / Sa Istoka. / Gde je nada prava, ali razroka.

U trenu dok rešavamo najtežu, ovdašnju, gotovo nerešivu dilemu, padaju nam na um dva (zavađena) oka u glavi. Vrljavost pogleda na domaću i svetsku situacija je nesporna, a sve drugo je sporno. Imamo li jednu, dve ili više Srbije? Ko i zarad čega vuče na ovu ili onu stranu? Janković se, u poslednjoj trećini svoje knjige, ponajviše bavi(o) sobom, baveći se, ujedno, svojim vremenom i svojim etnosom. Kao da je želeo da potvrdi misao Eli Flora " Umetnik je objektivniji ukoliko je subjektivniji." Paradoksalno zvuči, ali tako je!

NEKOK

KALEIDOSKOP FASCINANTNIH SLIKA

Miloš Janković: „Sanovnik“, pesme

O Milošu Jankoviću, kao pesniku, zna se manje nego što bi se, po broju i kvalitetu objavljenih knjiga, moglo pretpostaviti. Tridesetak njegovih zbirki pesama, od sredine devete decenije prošlog veka do današnjih dana, nije prošlo nezapaženo, ali njegova ostvarenja, ipak, znatno nadmašuju trenutni Jankovićev status i ugled u domaćim književnim strukturama i javnosti. Siguran sam da bi ga na strani više cenili.

Možda je i on, svojom skromnošću, sam doprineo takvom, skromnijem renomeu, što bi se i po belešci o autoru (koju je dotični svojeručno, pesnički sročio) na kraju knjige, moglo razumeti: Uz Božju pomoć, satvorih i pečatah: ISTOSLOVNIK, knjiga pesama (1985), KOŽA ZA DVOJE, knjiga pesama (1986), POSLEDNJI ČOVEK, novela (1988), VAN DOMAŠAJA, knjiga pesama (1990), VOJVODA ŽIVOJIN MIŠIĆ, proza (1990), VEŠTINA TRAJANJA, knjiga pesama (1992), ISTORIJA BOLESTI, roman (1992. i 1994), AUTOPORTRET SLUTNJE, knjiga pesama (1993), SKLON PADU, knjiga pesama (1995), ČVOR, knjiga pesama (1995), OPNA, izabrane i nove pesme (1996), BROJANICA, knjiga pesama u dva izdanja (1997. i 1998), SKICE, kratke priče (1998), ROŽDANIK, knjige pesama (1998), TORŽESTVENIK, knjiga pesama (2000), IZABRANE PESME, poezija (2005). JAVNI CILJEVI TAJNIH DRUŠTAVA (nagstarska teza (2006), VIZANTIJSKI TETRAGON, ogleđi iz Crkvenog prava i ikonologije (2008), GODOVNIK, knjiga pesama (2009), SLOVARNIK (knjiga pesama (2009), SVETAČNIK (stihire (jun – septembar, Žitija svetih, 2009), (NE)ZVANI GOSTI, knjiga pesama (2010), SUICIDNIK, knjiga pesama (2010), STAREČNIK, stihire (jul – septembar, Žitija svetih, 2010), OTAČNIK, stihire (oktobar – decembar, Žitija svetih, 2010), SABIRNIK, knjiga pesama (2010), SRBLJAK, stihire (januar – decembar, Žitija svetih Srba, 2010), MANASTIRNIK, knjiga pesama (2010), MOLEBNIK, knjiga pesama (2010) i SANOVNIK, knjiga pesama (2010) Živim, kako mogu, smem, umem i znam, u Beogradu. Tu sam se rodio, 1963. godine, poručuje Janković. Iz naslova objavljenih dela nije teško ustanoviti da su mu svetovne i religiozne teme

približno bliske, stoga smo izabrali pretposlednju njegovu zbirku „Sanovnik“, u kojoj se motivski krug širi ne samo na komunikaciju sa Gospodom i okruženjem, uz samospoznaju, već je to svojevrsni disput sa slavnim pesnicima i naučnicima, našeg i svetskog porekla i prosede.

Jedan od najinteresantnijih i najprovokativnijih, koliko za Miloša toliko i za ostale pisce, kritičare i čitaoce, i Edgar Alan Po, čiji „Gavran“, reklo bi se, i danas gače i zlosluti mnogima. Naš poeta je, ato, u dve pesme situirao ukletog pesnika sa Ostrva i njegovu ptičurinu. A da bi sebi dao apsolutnu pesničku slobodu, savremeni beogradski poligraf je prizvao snove kao najšire okvire za podsvest i asocijativnost. U jednoj pesmi, majstor pera i poeme sa pripevom Nikad više, bajagi, jede đevrek, dok njegova draga drži grozomornu grabljivicu u krilu, a u drugoj gavran, noseći nečije tek isključivano oko, susreće Jankovića u halucinantnoj sceni, gde ovome pada odmah na pamet da je to organ vida slavnog tragičara.

Ređaju se čudne i neretko morbidne scene sa ostalim velikanima, što se po nazivu pesama može dočarati: Mendeljštam u belom, Boder na nišanu, Berđajev pije vino, Pasternak u šahtu (ja bih ga radije, neka mi bude dopušteno, doveo u šah!)... Verzijine verzije verzija bavi se dvobojem Majakovskog, Spremanje zimnice se odnosi na Anu Ahmatovu u Marinu Cvetajevu, u pesmi Simbolisti vežbaju nadrealizam prikazani su slikar Tuluz Lotrek i književna bratija Isidor Dukas, Laforg, Stefan Malarne, Rembo i Verlen. I dok crnog humora u pomenutim numerama ne fali, dotle se Pesma sa ukusom konjaka, na duhovit i vedriji način, skoncentrisala na zapijanje Simon de Bovoar i Žan Pol Sartra sa mlađanim predstavnikom skadarlijske boemije. Spominje se i neizbežni Slobodan Stojadinović, zvani Ču De, te još nekoliko naših anakreontskih spisatelja.

Ne zove se slučajno uvodni ciklus, iz kojeg su pomenute pesme, KOŠMARNIK, jer sve je tu takoreći oda haosu, tačnije dubljem i skrivenijem smislu postojanja i stvaranja. Za moto je uzet citat Stefana Malarmea Jer kako savladati, kako odoleti kad se svet opet vrati na prvobitno

mesto i sve stvari budu ponovo imenovane. Ni ostala dva ciklusa ne dopuštaju recepijentu da se iz tih spiritualno- oksimoronskih krugova izvuče.

DREMOVNIK i BUNIOVNIK su bezmalo jednako onostrani, kao prvi. Stihovi Pola Verlana Ja sam za carstvo na kraju Propadanja (Obratite pažnju da je Propadanje napisano velikim slovom!) su, na primer, moto središnjeg rukoveta.

Ni poslednja grupa pesama nije bez navoda evropskih genijalaca: Ja, to je drugi, zapisao je Artur Rembo. Čitav galamatijas, raskošni kaleidoskop nemogućeg, začudnosti koje nadležu čudesima, pokazuju bujnu fantaziju, u kojoj se radoznalost i kreativna drskost smenjuju i dopunjuju, ne ostavljajući nas ni ravnodušnim ni otpornim na ushit. Ujedno nas uveravaju da je pred nama izraziti i originalni kreativac zavidnih dometa i pretenzija. Ništa pesničko nije mu strano. Sem intelektualne i religiozne poezije, tu su rodoljubiva i anakreontska. Međutim, da sve ne bi dobilo, eventualno, patetični prizvuk, fascinanzne lirske slike se očas izokrenu, pa se stvori groteska koja daje iskošen uvid u viziju U tom duhu i maniru je izvedena i „Definicija“: Lirika je slika prećutanog krika .../ i oblik onoga što nema oblika.

Njegove „Stilske vežbe“ su, zapravo, mali obrasci kako se postaje ličnost i umetnik: Kada bi neki pesnik uspeo / uvek da kaže sve što je hteo, / to bi značilo i da je smeo / čovek da bude kroz život ceo. Prividna lakoća je, u stvari, samo druga strana izvežbanog stila, savladane tehnike i formiranog bića.

Čak i kada se posluži deminutivom „Pesmica“ i kada se osloni na jednu jedinu rimu, sačini uspešan i pamtljiv distih u najotmenijoj, pomalo već zaboravljenoj formi: Tiho se hvata meka nesvestica / sonet se piše pod fenjerom svica.

Ljudski je nadati se, no pisac se, u jednom času, pita: Možda je moglo sve to drugačije / sa manje strasti i nade u čudo. Pošto U snu logika ne vredi, Jankoviću se ukazala prilika ne samo da sretne one koji su živeli daleko pre no se on rodio, već da hrupi i na samog sebe.

To je prilika da se presliša i preispita i svoj ego vaspostavi na viši etički i duhovni nivo. „Čekajući sebe“ otvara se strofom: Nasuprot svemu i uprkos svima / mene još uvek dovoljno ima / za ono što čekam pola veka: / da Bog, u meni, spase čoveka. Da nije u pitanju teizam dogmate već iskušenika egzistencijalnog ranga, svedoči „Mera vere“: Ponekad je hleb ona prava mera / zašto nešto jeste, ili nije, vera.

Stoga, u ovog pesnika treba verovati, a objasnili smo decidno, na primerima, zašto.

O „Apsurdniku“ Miloša Jankovića

**SPISATELj POD A)
ili PESMARNIK POD „A“**

Svaka energija, pa i pesnička, kruži vremenom i prostorom, prenoseći se iz jezika u jezik, od naroda do naroda, iz knjige u knjigu, od pojedinca do pojedinca, kao na mapama što postoje izohipse.

Nisam znao, ali sam očekivao, da će moje promišljanje o stihovanju, recimo, naći uporište i u novom rukopisu znatno mladjeg, posve izuzetnog kolege, Miloša Jankovića. Samocitiraću se, uprkos poslovične skromnosti svoje: „Pesništvo je u znaku četiri slova A: autor između apsurdna i apsoluta, sklanja se od prolaznosti, u antologiju.

Na to se nadovezao Janković, vlastitim četvorostrukim A: aktivan, agilan, aktuelan i alegoričan. Doduše, moglo bi se, po duši, dodati još nekoliko alternativnih pojmova vezanih za prvi glas Vukove azbuke: alergičan je na tzv nove vrednosti od kojih bi malo koja izdržala strože mere i kriterijume.

Žargonski rečeno, antiprotivan je surogatima i lažnim odlikama. Ostaje privržen drevnim, apostolskim vrlinama i postupcima. Neće po

svaku cenu da bude moderan jer moda je, često, hir sezone, da ne kažemo baš trenutka, a on bi da traje koliko se može, znajući da je umetnost, zapravo, otpor prolaznosti i ništavilu.

Nema sumnje da je, pod „a“, istinski spisatelj, jednako okrenut svetom i svetovnom. O Apsolutu je sročio više knjiga, a sada je, eto, na red došao i Apsurd. Priredio je, i objavio, u međuvremenu, i pet antologija, među kojima i „Mali pravoslavni pojmovnik“. Dovoljno je nabrojati pesme o verskim i sakralnim temama, pa razumeti njegov lični stav i sastav, po mnogim osnovama: Istoslovnik, Roždanik, Toržestvenik, Vizantijski tetragon, Svetačnik, Starečnik, Otačnik, Sabirnik, Srbljak, Manastirnik, Molebnik, Ljuboslovnik, Jerejnik i Nebesnik.

Posle toliko knjiga o svetlosnim efektima kosmičkih sila, morala je doći, kao odgovor na sunovrate ljudskih ubeđenja i činjenja, do najnovije Miloševe objave. Da nije sročio Apsurdnik, reagujući na potonje planove i zbivanja onih koji kroje sudbinu zemljama i etnicima, udarajući naročito na našu domaju, mogao bi neko i da posumnjao u brojna njegova prethodna izdanja, smatrajući ih unekoliko izdajnim (mala permutacija jednog slova, a zamerka velika. Srećom, Janković nije hteo niti je mogao da prećuti poreklo ni razmeru velikih nesreća.

Promišljao sam, i apsurdisao poprilično, baš u mesecu svog rođenja, o povodu i nastanku „Apsurdnika“. I zaključio da jedno bez drugog ne ide. Kao što ne idu dani bez noći. Da nije zla, kako bismo znali šta je dobro. Među njima je borba neprestana, što bi rekao Njegoš.

Predmetna knjiga je, zapravo, stihovani putopis. Nedavna pesnikova turneja po zemljama Srednje Evrope inspirisala ga je da zapiše i opiše doživljeno, viđeno i čuto. Verovatno se i sam začudio koliko je apsurdizam, kao pravac, pustio korena na tlu Starog kontinenta, pa i šire.

Nisu retki pisci ovog podneblja koji su shvatili licemerje stare dame među kontinentima, a posebno jednog njenog ostrva. O tome je pevao i pesnik-slikar Đura Jakšić, u čijoj se kući i danas okuplja književna bratija.

Impresije i ekspresije, na sve te vanjske sesije i presije, složio je „Janko“ u tri ciklusa, čiji nazivi dovoljno govore : SRICANJE EVROPE, USPUTNE BELEŠKE, i DELOVI SLAGALICE, a podupro ih je navodima Lava Šestakova, Nikolaja Berđajeva i neizostavnog Fjodora Dostojevskog, koji su, svaki na svoj način i u granicama svojih vizija, uočavali sav besmisao besramnosti varljivog sveta.

Putujući kroz Mađarsku, Slovačku, Češku, Poljsku, Austriju, Italiju i, dakako, Srbiju, iz koje se zaputio i kojoj se vratio, drugar ortodoksnih boema, samo što nije uskliknuo ono „Nikad više“ Edgara Alana Poa.

Nama se neodoljivo nameću prozna štiva starih autoriteta Ljube Nenadovića, Isidore Sekulić i Rastka Petrovića, radi poređenja, kao i Draškov boravak u Mlecima iz Gorskog vijenca, kao ilustracija da je uvek bilo smešnih i tragičnih detalja, ali se, valjda, toga najviše sada namnožilo.

Poseta Aušvicu, toj monstruožnoj fabrici smrti, otkriva i opominje na stravične zločine, kojima se još vuku repovi po planeti.

Niko i ništa nije pošteđen globalne strave ni belosvetske zavere. Ko nije osetio posledice – osetiće. Ukoliko se blagovremeno ne zaustave katastrofični procesi. I kad smo već kod poslednjeg termina, nameće nam se Kafka sa čuvenim romanom. Na tome se ne zaustavljamo. Kamijev „Stranac“ je, vele, oličenje apsurd.

Nesuvislost, besmislica, protivurečnost, nelogičnost i glupost (za sve to, i slično, sinonim je latinska reč absurd) veoma su rašireni, pa nije ni čudo što se spisak onih koji su o tom fenomenu pisali ne završava na Kamiju i Kafki, već Samjuel Beket, Oto Fridrih Bolnov, Andre Breton, Danil Hams, Vitolg Gombovič, Karl Jaspers, Sjeren Kjerkegard, Gabrijel Marsel, Slavomir Mrožek, Žan Pol Sartr... Od naših „Engleza“ o apsurd je sijaset straniuca napisao Borislav Pekić, sa poentom da je absurd nerazrešiv, jer čim se razreši on više nije apsurd.

Najbezazlenija zastranjivanja vezana su za tumbanje prava i obaveza. Ako deca vaspitavaju roditelje, a đaci preslišavaju nastavnike, pedagogiji i školstvu je odzvonilo. Da ne spominjemo ostale oblasti, gde se naopakim shvatanjem i potezima ruše važeći sistemi vrednosti i piramida se naglavačke okreće. Zamerio se čovek prirodi, pa ce uzvratni

udarci biti stravični.

Neke pesme u naslovima otkrivaju sadržaj, kao: Slovenska fuga (a može da se čita i: tuga), Nikotinska kriza, Nenapisani roman (možda će Dostojevski jednom napisati roman o ubistvima srpske dece, a ne samo ruske starice, piščeva opaska), Hronični nedostatak, Ekološki katreni, Recept za dug život, Apsolutno pesimistička pesma, Pravo stanje stvari, Mrtav čovek peva ... Ali tu je, da ne bude sve odveć mračno i depresivno, još i Trajanje nade.

Još je Branko Miljković izjavio: Kad govorimo o sadržaju u pesmi, to je kao kad govorimo o zvezdama u vodi.

Dakle, prepričavati pesme bilo bi pogrešno (bezmalu apsurdno), mada većina pesama ima narativnu žicu. Ne poštuje njihov tvorac modele postmodernizma i drugih izama, njegov mentor je Tvorac. Rime i katreni su znak prepoznavanja Jankovićevih tekstova. U njima ispoljava radoznalost i doznalost i, uz nepresušnu dozu ironije koja prelazi neretko u gorki sarkazam.

Zatrovani su voda i vazduh, zemlja i duša... Određuje se – direktno ili posredno - šta da jedemo, šta da pijemo, šta da mislimo, šta da kažemo i napišemo. Sve su ređi izuzeci, koji rado po svojoj svesti i savesti, prosvetljeni iskrom samobitnosti, pod plaštom vaseljenskim.

Davno reče Ajnštajn da je svet opasno mesto ali ne zbog onih koji čine zlo, već zbog onih koji sve to gledaju a ne preduzimaju ništa. Čini se da samo Sveta ludost pesnika to hoće i može, makar da pokuša.

Ako je Miguel de Unamuno uzviknuo: "Boli me Španija!" onda je Miloš Janković, ovom zbirkom, proširio taj krik na ceo kontinent: „Boli me Evropa!“

Nema sumnje da ga, ipak, najviše boli Srbija, kao i nas, njegove savremenike i sunarodnike.

PR

DIOGEN pro kultura
<http://diogen.weebly.com>

MaxMinus magazin
<http://maxminus.weebly.com>

NEKOPIRATI